

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Theodōritu Episkopu Kyru Kai Eyagriu Scholastiku Ekklesiastikē Istorìa, Eklogai Apo Tōn Istorion Philostorgiu Kai Theodōru

Theodoretus <Cyrrhensis>

Mogvntiae, 1679

XX. Epistola Imp. Constantini adversus Eusebium & Theogonium ad
Nicomedienses scripta.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14162

σεβές πολιτείας ἐπιειλαμένη, καὶ ταῖς ἑξή-
 ροις αὐτὸν ἐπικλύσασα ἐυλογία. ἐκείνη
 μὲν ἐν μὲν τὴν τελειώσασα ἐτυχεν, ὁποίας
 τυχεῖν ἐξελύτῃ τὴν ἔτιως ἐπιμελῶς καὶ θερμῶς
 τὸν τῷ ὅλων τεθεραπεικῆσαν θεόν. ὁ δὲ τῆς
 ἀρεῖας συμμορίας, τῷ παμπονήρων ὄντι
 ἐπελάττοιο βελδυμάτων.

Κεφ. θ'.

Πεὶ τῆς ἀσθενείας εὐσεβίου τὸν νικομηδείαν μακάριστος.

Τούτῃ γὰρ δὴ ἐνεκα τῆς πίσεως ὁμολο-
 γία συνετέθη ταῖς χερσίν, ὡς ἀνὰ τὰ κώ-
 δια ἀεὶ κείμενοι, τὰ τῶν λυκῶν ἐργάσαντο. **B**
 ὁ μὲν γὰρ θεὸς ἐκείνῳ ἀλέξανδρῳ, ὁ τῆ
 πρεσβυτέρῳ καλακονίσις τὸν ἀρεῖον, ὁ βυ-
 ζαντιῶν λέγω. ἔτιως γὰρ ἡ κωνσταντινούπολις
 καὶ ἐκείνου ὠνομάζετο τὸν καρεῖον, εἰς τὸν ἀ-
 μείνω μετέβη βίον. εὐσεβίου δὲ τῆς δυσσε-
 βείας σωτήροιο, μικρὰ φερύλλισας ἀνὰ πρὸ
 βραχέοιο μετὰ τῶν ἀλλῶν συγγράψαν
 δεχέμενοι ὄρων, παρὰ τὴν νικομη-
 δεῖαν καλακωνίαν, τὸν τῆς κωνσταντινῆ πό-
 λεως ἤρπασε θεῖον ἀντικρυς τῶ κανόνιοι,
 ἐπισκόπος ὁ μὲν καὶ πρεσβυτέρους ἀπαγορεύον-
 τῶ, ὁ δὲ ἑτέρας εἰς ἑτέραν μὴ μεταβαίνειν πό-
 λιν. θαυμαστὸν δὲ ἐδέν, ὅτι ἔτι καὶ τῆς τῶ μο-
 νοχρῆς μανείας θεότητι, ἀδελφῶς ὅτι ἄλλας
 ἀδελφῆναι νόμους ἐνδὲν ἢ τῆτο πρῶτον κεκαί-
 νοσθηκεν, ἀλλὰ καὶ ἡδη πρῶτον αὐτὸ τῆτο
 τετέλεσθηκεν. τὴν βηρυλίον γὰρ πάλαι πεπισδυ-
 μένῳ, εἰς τὴν νικομηδεῖαν μετέπηδησε. καὶ
 ταύτης ἢ μὲν τὴν σίνουδον διὰ τὸ τὸ δυσσεβείας
 προφανές ἑξήλασθη, καὶ σὺν αὐτῷ θεογονίος
 ὀνικαίας, καὶ τῆτο δὴ ἄλλον ὀ βασιλῆος κωνσταν-
 τίνος δδύτερον διαγράμμάτων πεποίηκεν.
 ἐγὼ δὲ καὶ τὸ τέλει τῆς ἐπιστολῆς ἐνθήσω τῆ
 συγγραφή. ἐπέσειε δὲ ταῦτα νικομηδεῖσι.

Κεφ. κ'.

Ἐπιστολὴ τῷ βασιλεὺς κωνσταντίνος κατὰ εὐσεβίου καὶ θεογονίου
 γραφῆσα νικομηδεῖσι.

Τίς ἐστὶν ὀ ταῦτα διδάξας ἔτιως ἀκακον
 πληθῶν; εὐσεβίου δηλαδὴ ὀ τῆς τυραν-
 νικῆς ὀμότητος συμμύσης, ὀτι γὰρ πανταχῶς
 τυράννης γενέσθαι πρὸς οὐξ, πολλὰ χόσθη
 ἐστὶ συνοράν. τῆτο μὲν γὰρ αἰτῶν ἐπισκόπων
 ὀ φραγαὶ διαμαρτυροῦσαι, ἀλλὰ τῶν ἀληθῶς
 ἐπισκόπων. τῆτο δὲ ἡ καλεσθῆναι τῆς χριστιανῶν

Animo migravit, cum multa de pia ac
 religioſa vivendi ratione mandasset fi-
 lio, cumque extremis omnis generis
 benedictionibus cumulasset. Et illa
 quidem post mortem cum honorem
 consecuta est, quem par fuit consequi
 illam quæ tam studioſe tamque arden-
 ti animo Deum coluerat. Ariani vero
 interim à perditis consiliis minime de-
 sistebant.

CAP. XIX.

De illegitima translatione Eusebii Nicome-
 diensis.

IDCIRCO enim expositioni fidei Ni-
 cene manuum suarum subscriptione
 consenserant, ut pellibus ovium te-
 cti, ea quæ luporum sunt, agerent. For-
 te divinus ille Alexander, qui Arium
 oratione sua perculit: Episcopum By-
 zantii intelligo: sic enim Constantino-
 polis eo tempore vocabatur: ex hac vi-
 ta ad meliorem sortem migraverat.
 Continuo Eusebius impietatis propu-
 gnator, parvi habitis regulis quas ipse
 unà cum reliquis Episcopis paulo ante
 conscripserat, relicta Nicomedia Con-
 stantinopolitanam sedem invasit: cum
 canon diserte prohibeat, ne Episcopi
 aut presbyteri ab una civitate in aliam
 transfiliant. Verum eos qui adversus
 unigeniti Filii Divinitatem tantà de-
 mentia infutrexerant, alias leges licen-
 ter violasse, haudquaquam mirandum
 est. Nec vero ille tunc primum novi-
 tatis hujus auctor fuit: sed jam antea
 idem facinus admiserat. Nam cum
 Berytenſis Ecclesiæ Episcopus olim
 constitutus fuisset, inde ad Episcopa-
 tum Nicomediæ transfiliat. Ex quo
 deinde Episcopatu post Nicænum
 Concilium ob apertam quam profite-
 batur impietatem dejectus est, & unà
 cum illo Theogonius Episcopus Ni-
 cææ. Idque Imperator Constantinus
 litteris suis iterum testatus est. Qua-
 rum partem hoc loco apponam: Scri-
 ptæ sunt autem ad Nicomedienses.

CAP. XX.

Epistola Imp. Constantini adversus Eusebium
 & Theogonium ad Nicomedienses scripta.

QUISNAM vero adeo simplicem
 plebem ista docuit? Eusebius ni-
 mirum tyrannicæ crudelitatis confe-
 crancus. Nam quod tyranni cliens
 perpetuo fuerit, ex multis percipi por-
 est. Id enim Episcoporum cædes te-
 stantur: sed verorum plane Episcopo-
 rum. Id crudelissima Christianorum

persecutio aperte clamat. Nihil enim de illatis mihi contumeliis dicam, per quas cum adversarum partium concursus plurimum laborarent, hic etiam oculos exploratores contra me emisit, & propemodum armatum ministerium tyranno præbuit. Nec me quisquam imparatum esse existimet ad harum rerum probationem. Certissimum enim argumentum est, etiam diaconos & presbyteros Eusebium assestantes, manifesto à me comprehensos esse constet. Verum hæc missa facio: quæ quidem à me non indignationis meæ testificandæ causâ, sed ad pudorem, eis incutiendum nunc prolata sunt. Id unum metuo; id recogito, quod vos in societatem criminis vocari video. Per institutionem enim ac perversam Eusebii doctrinam, conscientiam à veritate aversam induistis. Sed haudquaquam tarda erit curatio, si Episcopo fideli ac sincero nunc tandem accepto, ad Deum oculos convertatis. Quod quidem jam in vestra est potestate, & ex vestro iudicio pendere jam dudum oportuit, nisi supra memoratus Eusebius, iis qui tunc temporis valebant omni ope adjuvantibus, istuc venisset, & rectum ordinem disciplinæ conturbasset. Sed quoniam de hoc ipso Eusebio charitati vestræ pauca dici oportuit, meminit patientia vestra synodum in urbe Nicæna fuisse celebratam, cui & ipse, sicut conscientia meæ cultus poscebat, interfui: nullo alio consilio quàm ut concordiam inter omnes constituerem; inprimis vero ut coarguerem ac depellerem malum illud, quod ex Ario quidem Alexandrini dementia initium sumpserat, mox autem absurdo & exitiali Eusebii studio erat confirmatum. Idem vero iste Eusebius, amantissimi & charissimi cum quanta putatis concursatione, utpote ab ipsa conscientia convictus, quanta cum ignominia, confutatus undique falsitati patrocinator est: nunc diversos homines clam ad me mittens, qui pro ipso orarent: nunc auxilium aliquod à me postulans, ne tanti sceleris convictus, honoris sui gradu depelleretur. Testis hujus rei mihi est Deus ipse, qui & mihi, & vobis, semper propitius adsit. Nam & ille me circumvenit ac turpiter decepit, sicut & vos ipsi agnoscebatis. Tunc enim omnia gesta sunt prout ipse cupiebat, qui nihil non mali in animo suo clau-

A ἐκδιώξεις διαρρήδην βοῶ. εἰ δὲ ἐν γὰρ αἰτιῶν εἰς ἐμὲ γεγενημένων ὕβρεων νῦν ἐρῶ, δι' ὧν ὅτι μάλιστα αἰτῶν ἐναντίων μερῶν ἐπραγματίσασθε συνδρομαί. εἶδ' ἢ καὶ ὁ φθάλμιος καί σκόπεος ἐπεμπε καὶ ἐμῆ, καὶ μόνον ἐκ ἐνόπλιος τῶ τυραννῶ εἰσέφερον ὑπερβίας. μηδ' ἐμὲ τίς οἶεσθ' εἶναι πρὸς τὴν τέτων ἀπόδειξιν ἀπαρασκόδων. ἐλεγχος γὰρ ἐστὶν ἀκριβής, ὅτι τις πρεσβυτέρως καὶ τῆς διακόνος τῆς εὐσεβίᾳ παρεπομένους φανερώς ὑπ' ἐμῆ στωικῆ φθασμῶς ἐκινε ἀλλὰ ταῦτα μὴν παρήμι. ἀ νῦν ἐκ ἀγανακτῆσεως ἐνεκεν, ἀλλ' εἰς ἐκείνων αἰσχύνην ὑπ' ἐμῆ προσήνεκ'. ἐκείνο μόνον δὲ δια, ἐκείνο διαλογίζομαι, ὅτι ὑμᾶς ὁρῶ πρὸς τὴν ἐκλήμαλος καλεῖσθαι κοινωνίαν. δια γὰρ τῆς εὐσεβίᾳ ἀγωγῆς τε καὶ διαστροφῆς, συνειδήσειν τῆς ἀληθείας κενωχρισμένῳ εἰρήφασε. ἀλλ' ἐστὶν ἐ βραδεία θεραπεία, εἴγε Ἰπσκοπον πισόν τε καὶ ἀκέραιον νῦν γὰρ λαβόντες, πρὸς τὸν θεὸν ἀπίδησε. ὅπερ ἐπὶ Ἰ παρήμιος ἐν ὑμῶν ἐστὶ, ὅτι πάλαι ἐξελύτ' ὑμῆρας κείσεως ἠρῆσθ' εἰμὴ ὁ προεφημέριος εὐσεβίος, δεινῶς τῶν τότε συλλαμβανόμενων αὐτῶν, ἐλαύθαι ἐληλύθαι, ἐ τὴν τῆς τάξεως ὀρθότητι ἀναγνώριος συνεπεπράχθ'. ἀλλ' ἐπειδὴ δὲ αὐτὸς τῆς εὐσεβίᾳ πρὸς τὴν ὑμῆρας ἀγάπην ὁλίγα προσήκε φράσαι, ἐμνησθαι ἢ ὑμῆρας ἀνεξικακία, Ἰπ τ' ἰκαίων πόλεως γεγενησθ' ἐν ὄν, ἢ καὶ αὐτὸς ἐγὼ ἀρεπὸν ὄνως τῆ τ' ἐμῆς συνειδήσεως λαίρεια παρήμιος, εἰδὲν ἕτερον βεβλόμηνος, ἢ ὁ μόνον ἀπασιν ἐργασασθ'. καὶ πρὸ γὰρ πάντων, ἐλέγξει τε καὶ ἀποσεισασθ' τὸ πρᾶγμα τῆτο, ὅτι ἡ μὲν ἀρχὴν εἰλήφθ' δια τ' ἀρείς τῶ ἀλεξανδρέως ἀπονοίας, ἰχυροποίησθ' ἢ ἀδελφῆμα, δια τ' εὐσεβίᾳ ἀπαστὲ καὶ ὀλεθρίας ἀσπῆς. ἀλλ' αὐτὸς εἶδ' εὐσεβίος, προσφιλῆς αὐτὸ καὶ τιμιώτατος, μεθ' ὅσης νομίζεσθ' συνδρομῆς, ἀτε δὲ ὑπὸ τ' συνειδήσεως αὐτῆς ἠτῶμην, μεθ' ὅσης ἢ αἰσχύνης, τῆ παναχόθεν ἐληλυμένη ψευδολογία συνίστατ'. ὑποπέμπων μὲν μοι διαφόρος τῆς ἀξενίας ὑπὲρ αὐτῶ. εἰς αἰετῆρος ἢ παρ' ἐμῆ συμμαχίαν τινά, ὅπως μὴ ἐπιτοσῆτω ἐλεγχθεῖς πλημμελήματι, τῆς ὑπαρχέσης αὐτῶ τιμῆς ἐκβάλλοιτ'. μάρτυς ἐστὶ μοι τῆς ὁ θεὸς αὐτὸς, ὃς ἐμοί τε ἐν ὑμῶν φιλάγαθος ἐπιμένει, ἐπεὶ καὶ ἐμὲ ἐκείνος ἀειεῖρεψε καὶ ἀπρεπῶς ὑφῆρπασεν, ὃ καὶ ὑμῆς ἐπιγνώσεσθ' ε. πάντα

μὴ γὰρ ἐπερχέτη τότε, καθὼς αὐτὸς ἐπόθει, ἅπαν ὅτι ἐν κακῶν ἐπὶ τῷ αὐτῷ διανοίας ἀποκρυπτόμενος. ἀλλὰ πρῶτον, ἵνα τὰ λοιπὰ τῶν τε σκαυότητος ᾤσῃ, τί μάλιστα μὲν θεογονίαι, ὅν τῆς ἀνοίας ἔχῃ κοινωνῶν, διεπέξατο, ἀκρίτως ᾤσῃ καλῶ. ἀλέξανδρος τινὰς τῶν ἡμετέρων πίστεως ἀναχωρήσαντας, ὁμοῦτα κεκελεύθη ἀποσταλῆναι, ἐπειδὴ διὰ τῆς τέτων ὑποηρεσίας ὅτ' ἀνοίας ἀπὸ γένεο πυρρός. ἀλλ' ἔτοι οἱ καλοὶ τε καὶ ἀγαθοὶ ἐπίσκοποι, ἕως ἀπαξ ἢ τῆς συνόδου ἀλήθεια πρὸς μέγιστον τέρηκός, ἔμνον ἐκείνους ἐδέξατο καὶ παρ' ἐαυτοῖς ἠσφαλίσαντο, ἀλλὰ ἔκνοιων ἠσαν αὐτοῖς τῆς τῶν τρέπων κακοποιίας. διὰ τὸ τοῦτο ᾤσῃ ἄχαριτες τῆς ἐκείνου πρῶτα ἀρπαγέντας γὰρ αὐτοῖς ἐκέλευσε ὡς πορρωτάτα ἔξορισθῆναι. καὶ ὑμετέρενοι, πρὸς τὸν θεὸν ἐκείνη τῆς βλάστη, ἢ πάντῃ καὶ γεγενησθεσθεσθε, καὶ εἶναι πρὸς, καὶ διαπέξατο. ἔως ἔπισκόπους ἀγνῆς τε καὶ ὀρθόδοξους καὶ φιλανθρώπους ἐχούσας χαιρομένη. εἰς ἢ πρὸς μνήμην τῶν λυμένων ἐκείνων ἢ πρὸς ἐπαινον ἀπεργασθῆς ἔξαφθῆναι τομῆσ, πρὸς ἀρχὴν τῆς ἰδίας τόλμης διὰ τῆς τῆ θεοραπολις τῆς θεῶν, τῆς ἐν ἐμῶν, ἐνεργείας ἀνασταλῆς. ὁ θεὸς ὑμᾶς διαφυλάξῃ ἀδελφοὶ ἀγαπητοί. τότε μὴ ἐνέτοι καθερέθησαν, καὶ τῶν πόλεων ἔζηλάθησαν. καὶ τὴν μὴ νικηθεῖαν ἀμφοῖν ἐπιστάθη. τὴν ἢ νικηθεῖαν χαιρομένη. ἀλλὰ πάλιν ταῖς ἔξῃς χαιρομένη μὴρο μηχαναῖς, καὶ τὴν βασιλείας φιλανθρωπίαν ἐφόδιον ἔξαπάτης ἐνεργῆς, ἀνεπάλασαν τε καὶ τὴν πρὸς ἑρᾶν δυνασίαν ἀπέλασαν.

Κεφ. κα'.

Πεὶ τῆς ἐπιτομῆς ἐπὶ αὐτῷ ἀπὸ γενηθείσης κατὰ τὸν ἴσον αὐτῆς ἀποστολῆς ἐπιτομῆς ἀποστολῆς ἀποστολῆς.

Ὁ Δεῦρος ἐπὶ, ὡς ἠδὴ ἐφύη, καὶ τὴν κωνσταντινῶν πόλεως ἡγεμονίαν κατέλαβε τυραννικῶς. ἔως ἢ τῆς πλείονος ἐπιλαβομένη δυνασίας, καὶ ἐπὶ τῆς βασιλείας φοιτῶν, καὶ τὴν παρρησίαν ἐκείνης συχνοῦρας σιωπῆς λαβῶν, τὰς καὶ τῶν τῆς ἀληθείας πρὸς μάχων κατέσκαψε μηχαναῖς. καὶ πρῶτον ἰμείραξ τῆς ἐρροσολύμων θείας σκηψάμενος, καὶ ταύτη τὸν βασιλεῖα βυκολήσας, ὡς τὸ πολυδρόμῃον τῆς οἰκοδομίας ἐργον ὁ νόμος, καὶ πλείους ἐκείων ἀπῆρε τιμῆς, τῆ

sum habebat. Sed ut alia improbitatis illius facinora prætermittam, quid nuper unà cum Theogonio dementiae suae locio admiserit, quæso accipite. Alexandrinos quosdam qui à nostra fide desciverant, istuc abduci præceperam, propterea quod eorum operâ ac ministerio, discordiæ fax excitabatur. Verum isti egregii scilicet Episcopi, quos synodi clementia ad agendam penitentiam servaverat, non solum istos susceperunt, & apud se tuto degere iusserunt, sed etiam malitiæ illorum socios se ac participes adjunxerunt. Quamobrem adversus ingratos istos id agere decrevi. Abreptos videlicet quam longissime deportari iussi. Vestrum nunc est, ea fide in Deum oculos mentis conjicere, in qua vos semper fuisse constat, & esse decet: & efficere ut gaudeamus puros, orthodoxos atque benignos Episcopos nacti. Si quis vero mentionem illarum pestium facere, aut in laudem eorum temere excitari præsumpserit, statim operâ famuli Dei, hoc est nostri, audacia ejus comprimetur. Divinitas vos servet, fratres dilectissimi. Isti ergo eo tempore depositi & ex civitatibus suis ejecti fuere. Et Nicomediæ quidem Episcopatum Amphion; Nicææ vero Chrestus regendum suscepit. Sed cum denuo consuetas artes & machinas adhibuissent, & Imperatoris clementia ad fraudem faciendam abusi essent, pugnam redintegrarunt, & pristinam potentiam suam receperunt.

CAP. XXI.

De fraudulenta machinatione Eusebii & sociorum ejus adversus Eustachium Episcopum Antiochenum.

USEBIUS vero Episcopatum quoque Constantinopoleos, ut supra dixi, tyrannica quadam violentia occupavit. Atque ita majorem potentiam nactus, cum Imperatorem adiret de proximo, & ex crebrioribus cum eodem colloquiis fiduciam sumpserit, adversus veritatis propugnatores insidias machinatus est. Ac primum quidem desiderio visendi Hierosolyma flagrare se simulans, Imperatore hac ratione decepto, tanquam ad celeberrimum fabricæ illius opus spectandum, maximo cum honore illinc profectus est, cum Imperator vehicula & reliquum apparatus ei subministrasset.

G ij